

Ese de done ori in septemana: *Jol-a si Domine-a*; era candu va pretinde importantia materieloru, va esi de trei seu de patru ori in septemana.

Pretiu de prenumeratiune
pentru Austria:

pe anu intregu 8 fl. v. a.
„ diumetate de anu 4 „ „ „
„ patrariu 2 „ „ „
pentru Romania'a si strainetate:
pe anu intregu 12 fl. v. a.
„ diumetate de anu 6 „ „ „

ALBINA.

Prenumeratiuni se facu la totj dd. corespundinti ai nostri, si de-adreptulu la Redactiune Alte-Postgasse Nr. 1. unde sunt a se adresa si corespondintiele, ce priveacu Redactiunea, administratiunea seu speditura; cate vor fi nefrancate, nu se vor primi era cele anonime nu se vor publica.

Pentru anuale si alte comunicatiuni de interesu privat — se raspunde cate 7 cr. de ania; repetiri se facu cu pretiu scodutu. Pretiu timbrului cate 30 cr. pent. una data, se antecipa.

Pesta, in 4/16 Noemvre.

Punturile cele negre, nuorii cei grosi si inspaimantatori pre orizontele imperiului dualisticu, sunt si remanu — *rescol'a Morlaciloru in Buc'a Catarului* si — *ferbera granitiei militare*. Se ne ocupamu deci erasi catu-va de ambele, pentru ca — se fimu pururea orientati.

Morlacii — injurati, batjocuriti, condamnatii, persecutati cu focu si cu sabia, pusi in furci si fusilati cu gramad'a, — cu caus'a lor totusi, asi se vede, ca sunt *aprop'e se invinga*.

Deca ar fi ac'est'a, ce noi — intre parentese fia disu, din anima am pofti, pentru ca am fost, suntemu si vom fi pururea plecati drepteloru dorintie ale poporului, — apoi atunci se vedeti ce mai triumfu o se serbesca acei democrati revolutiunari, cari totu mereu pretindu, si astfelu cu ac'esta ocaziune inca o data ar fi probatu — ca *protestele resolute si crunte ale poporaloru contra impilatoriloru — nice o data nu remanu fora totu efpetulu si rezultatu bunu!*

Se scrie adeca din Viena, si anume scrie „*Zukunft*“ de alalta-ieri, ca Ministeriulu nemtiescu ar fi plecatu a primi cele trei postulate ale Bucaniloru, precum: ca densii ca militia se nu fia obligati a face serviciu afara din tier'a lor; 2. ca fiindu ei marinari, se li se acorde concedie mai lungi; 3. ca ei in militia se-si pestredie costumulu nationalu.

Capulu lucrului inse este, ca medilocitoriulu *Voinovits*, deputatu si primariu in Cataru, cere mai inteu de tote o *amnestia generale*. Intr' ac'esta privintia se se fia si speditu propunerea ministeriale catre Msa la Egiptu, si respunsulu, firesce favorabile, se astepa pona 'n 20 ale acestei lune, candu apoi numitulu medilocitoriu va pleca in data se incheie pace cu rescolatii; intr' aceea se dice ca pozitivu, ca *esecutiunile si crudelitatile contra rescolatoriu prinsi s'ar fi sistatu*. Bravo, bravo! Se deé Ddienu se se adeversca!

Despre ferberile in confiniulu militariu ar fi multu a dice.

Dora chiar ele au facutu pre dnii din Vien'a de o data atatu de urmani, buni si plecati Bucaniloru. Noue — marturisimu, ca nu ni pre da man'a, a imita tonulu, ce se manifesta in caus'a granitiei prin unele diarie, cunoscutu de organe ale intereseloru din granitia.

„*Zukunft*“ de astadi o septemana fu confiscatu in partile cislaitane tocmai pentru o corespundintia din fruntea sa, *unu felu de Manifestu* — in caus'a graniceriloru. Din coce la noi, directiunile postali se fia denegatu de locu confiscarea ceruta de autoritatea competente de dincolo. Astfelu noi primiramu acelu nru cu acea corespundintia, pre carea vedind'o, nu potemu alt'a cugeta, decatu, ca — unde se vorbesce ac'esta limba, necasurile trebuie se fia mari, iritatiunea trebuie se fia ajunsu la culme. Citamu aci numai pucine pasagie, ca de proba — din articulu intitulatu: „*Voci din confiniulu militariu*.“

„O doiosia amara cuprinde pre oricare fiu alu acelei natiuni, carea o suta de ani si mai multu — a statu cu credintia langa tronu si dinastia, in tote impregiurarile, fora pretensiune de mare parte la norocu. Acum in fine o sorte nefericita a ruptu ac'esta legatura misteriosa. Austri'a insasi ne-a deslegatu de credintia catra ea; cu ea suntemu si trebuie se fimu quitti.“ — „D'alta parte catra contele Andrássy si *Magiar'a* lui — n'avemu si nu conoscemu nici unu oblegamentu; din contra o

resistintia pona la cele extreme ni este inca pona in acestu momentu o santa deto-rintia de onore.“ — „Ni se insainua, ca noi se facemu transactiune cu — rapitorii gloriei nostre nationale de 300 de ani, cu talharii parintiloru si fratiloru nostri, cu acei'a a caror' perfidia si intriga au mancatu inim'a marelui nostru banu Ielaciu si l'au impinsu in mosmentu nainte de timpu, ér pre noi ne-au despoiatu de fructele sacrificieloru nostre celoru fora esemplu, — cu conspiratori contra sangelui si dreptului nostru, contra copiiloru nostri si viitoriulu nostru! Ce alta transactiune pote se aiba locu, de catu o — despartire neconditiunata? Si ac'est'a este timent'a la care trebuie se tindemu.“ —

„*Toti pentru unulu si unulu pentru toti* — se ni fia devis'a luptei politice, si invingerea va fi a nostra.“ — „Pona acum am ascultatu de vocea Imperatului; se ascultamu acuma si de aci nainte de vocea istoriei si de semnele viitoriulu!“ — „In Viena n'auda! — Dusimani nostri desbatu a supra esistintiei nostre si ei lucra intru a se desbiná si incurca!“ — — — Ore se fia peritu intr' adeveru in Viena totu sentiulu de dreptate si credintia? — seu dora atare, pre cum spunu analile timpuriloru, nici n'a esistu nice candu?! — In fine, candu va ajunge si timpulu nostru, si noi cu inima curata mai strigamu una data: „*Nihil de nobis sine nobis!*“ Fora noi, fora invoirea nostra se nu se faca nici o reforma, nici o stramutare, nici o padure se nu se taia!“ — „Tienemu cu totii vertosu la credintia, ca — ni se apropia timpulu!“ — — — Curendu va resuna unu strigatu puternicu — de la sorgintile Culpei si de la tiepisiele maluri ale Unei, spre latele campii ale Savei pona la Dunare si 'n departatele siesuri ale Romaniloru, unu strigatu ascutitu va resuna, carele ca unu fulgeru va strabate si va electrisa milioanele de inime si va redica din tietini o parte de lume intréga!“

Pre candu de o parte se vorbesce ac'esta limba — seu esagerata, seu *amarita pon' la esaltatiune*, d'alta parte se scrie, ca in Viena ar fi plecati, ba chiar decisi domni stepanitori, a convocá o *dieta* seu unu *congresu* alu graniceriloru, pentru a desbate prin insi reprezentantii granitiei sorte viitoria a granitiei. Va se dica, si aci se ivesce sperantia d' unu rezultatu doritu. Ajute bunulu Dieu! — Totu pre rondu va veni si timpulu nostru.

Dupa ce vorbiramu de puncturile negre, de nuorii cei grei pre orizontele dualisticu, pre usioru vor pricepe stimatii nostri cetitori, daca li vom spune, ca 1. Aceste aparitiuni facu durabile si forte periculosa crisea financiaria, de carea vorbimu mai la vale intr' unu articlu speciale; 2. ca si intr' unulu si intr' altulu Ministeriu dualisticu s'au escatu ne'ntielegeri si diferentie mari, cari in tota clip'a potu se iee caracteru de crise ministeriale; 3. ca tocma pentru ca se clatina ministerele, se clatina si incepu a se demoralisa partitele ce le sustineau pona acum, si unii dintre mamelucii puterii o si luara la sanotos'a!

Ovreulu botesatu dela „*P. Lloyd*“ vré a vedé in disolutiunea partiteloru, anume a celei guvernamentali implinita o profetia a sa, ce pronuncia nainte cu doi ani, si tiene disolutiunea de naturala, fiindu ca — dupa deslegarea gestiunei de statu, adeca dupa primirea sistemului dualisticu, gruparea de pona aci a partiteloru nu mai aveh intelesu, ci trebuia neaperatu se se forma alte partite dupa interesulu refor-

meloru interne. Dar dsa se 'nsiela pre multu si pote amagi cu argumentele sale numai pre cei superficiali. De candu s'a incheiatu pactulu dualisticu cu nemtii de preste Laita, s'au desbatutu si votatu o suta de legi, mai totu in obiepte interne, si principiile democratece si liberali au fostu chiar persiflate si calcate 'n piciora cu unu cinismu fora asemanare, si chiar dnii dela „*Lloyd*“ nu o data le-au datu cele mai despretiutorie palme 'n facia, restalmacindu-le cu unu ciarlatanismu abominabile, cu o adeverata conscintia si logica ovreiesca. Deci alt'a este caus'a, ca incepu a se destrama partitele domnitoriloru, este caci — se clatina ministerele si cu ele si sistem'a lor; este caci dispare securantia in acea tabera si — disparu siansele de cascigu acolo; este caci — orizontele se innordia si intuneca totu mai multu! Firesce ca apoi dnii de la putere, candu nu li va mai remane alt'a, pentru ca se se sustiena la putere, vor imbraca — dimpreuna si cu partesanii lor — erasi *monca a liberalismului*, pre care o portau pona se devina la putere. Dar lumea dor' nu va fi pururea nebuna.

Amintiseramu mai de unadi la acestu locu, ca diet'a Galitiei in siedintia din 6 a. c. a alesu 9 membri la *Reichsrath*, dintre cari inse 7 refusara mandatulu si asi cestinnea remase deschisa. Avemu se intregimu ac'esta scire, reportandu mai departe, ca in di'a urmatoria, ce era o domineca, presiedintele guvernului, dlu *Passinger*, invitá pre ablegatii alesi la sine la unu ceiu, la care ocaziune se li fia promis ca unu ce positivu, in numele ministeriului de Viena, cumca dupa returnarea monarhului din Oriinte si deschiderea senatului imperiale, au se se faca concesioni mari nationalitatiloru si tieriloru, si anume Galitiei. Ce va fi adeverulu? nu scimu; atata insa este fapta, ca manedi, luni in 8, diet'a Galitiei fece votisare noua pentru cele siepte locuri vacanti; alegerea cadiu a supra acelora-si persone, si ele asta data — *primira*. — Se vede si de aci, ca scirea de care amintiramu si noi in fruntea nrului trecut, cumca adeca Msa ar dori a pune capetu diferentieloru politice-nationali, ce bantuescu tierere si pacea, — nu este fora totu temeulu.

Din strainetate vom aminti, dupa cele mai noue sciri electrice, forte pucinu, insa destulu pentru cei-ce pricepu si judeca.

Agitatiunile electorali in Parisu nu potu fi mai intensive, macar ca mai sunt vr'o cate-va dile pon' la alegeri. Unulu dintre ginerarii lui Napoleone se se fi sprimatu de curendu intr' o societate astfelu: „*Imperatu mai avemu, dor cu imperati'a mergemu pre gatate*. —

Solenitatiile de casatoria in Neu-Wied s'au inceputu a sera la 5 ore, imperatorele Russiei precum si alu francesiloru sunt reprezentati la nunt'a domnului Romaniloru prin delegati speciali. Pentru primirea parchiei domnitore in Romania se facu pregatiri grandiose, de cari vom lua si noi conscintia in nrulu urmatoriu.

Crisea financiaria.

Promiseramu mai de unadi, ca vom se vorbimu si despre crisea seu calamitate financiaria, ce de vr'o trei luni bantue comericiulu si industri'a — mai vertosu in Ungaria, si desclinitu in Buda-Pesta, si face dlui Ministru regiu de fincie multa spargere de capu. Vorb'a este, ca se damu o splicare acestei aparitiuni. Ne vom stradu a o dá catu se pote de scur-

ta si totusi de ajunsu, ca stimabili cetitori se pricepa lucrulu.

Devenindu prin caderea Austriei la Sadova domni nostri de astadi, *aristocrati'a* magiara si cu sistem'a lor pseudo-constitutiunale si pseudo-liberale la putere, insolentia loru lua unu sboru potericu si curendu crescu forte mare; mai urmandu apoi si manosulu anu 1867 si cu pretiurile cele bune ale graneloru, prin cari intrara in tiara din strainetate ca la 200 de milioane florini, ce nu s'a mai pomenitu alta data si ce domni dela putere si-atribuira sie-si, — unii noroculu, altii chiaru dibaciei loru — ca *meritu*, — insolentia loru deveni — *escesiva, nemarginita*. Scimu cu totii si o scie lumea, cum buna ora ni luara ca 'n bataia de jocu cele mai juste, mai indreptatite pretensiuni ale nostre, cum ni persecutara pre barbatii nationali si-i scosera de prin posturi, pentru ca se-i inlocuiesca prin omeni lasi, slabi de ingeru, ca se nu dicemu chiar degenerati etc. etc. Scurtu vorbindu, domni'a si stepanirea loru, basata pre o catastrofa d'o parte si pre unu picu de norocu d'alt'a, se prefacu intr' unu jocu hasardu temerariu. — Este o regula naturale si generele, ma catu ar nega-o dlu Ministru Lónyay, ca candu stepanitori si conducatori de statu in politica si administratiune sunt temerari si hasardi, si speculatiunea privata imbraca acesta-si caracteru. Dca dnii Andrássy si Horváth si Giskra si Taaffe, ieri inca omeni de rondu, astadi de o data, ca printr' unu farmecu devenira mari si poterici, — pentru ce Karpeles si Jekelles, Erger si Berger, cari au cate ceva pucinu in punga, si asemenea si in capu, se nu pota fi inte, preste nopte, *milionari*?! Deci mi ti se aruncara toti cati aveau seu poteau se imprumute dela cineva ceva parale — in speculatiuni, in intreprinderi, cari de cari mai cutesate, mai hasarde si — pre hartia si faceau la calculi despre casciguri enorme, si conformu acestora traiau traiau domnescu, intru intipuirea ca — sunt omeni avuti!

Eca-vi — caracterulu timpulu, prosperitatea tiereri, infflorirea comericiului si a industriei sub domnirea sistemului si erei noue. Dar catu tienú fericirea? Tocmai pona candu o intemulare neasteptata i destepa din somnu si ametiala si — li strica visurile cele frumoase. Recolt'a d'estu timpu esi cam slaba si de milioanele din strainetate nu mai pote se fia nici vorba. De o data se respandi scirea despre morbulu lui Napoleone, si toti speculantii din tote partile serira din somnu si incepura a cuta inpregiuru-si si a se'ntreba si a calcula — ca ore ce au in punga? de catu dispunu in realitate? Si aflara ca — in locu de bani, de realitate, ei n'au de catu nescari hartii fora pretiu si nesci preten-siuni fora sperantia d'a le pote incasa. Eca inspaimentarea panica; eca crisea! Fabricantii si meseriarii amagiti de nimbulu de prosperitate, si-dedusera marfa pre creditu si acum n'aveau de unde se ie pretiulu, n'aveau cu ce se-si continue activitatea. Comerciantii si intreprindiatorii aveau in locu de marfa seu de bani niscari actii, pre cari nu se mai gasea, cine se li dee pretiulu. Vedituramu astfelu de actii cadiendu in cate-va dile dela naltimea sa de cate 300 fl. la 150, ba si pona la 50 fl. Speculantii nostri deci unii navalira asupra altora si in fine navalira cu totii asupra regimului, ca celu ce prin — politic'a sa hasarda i-a amagitu si ametitu pre toti. Si deschise dlu

Lonyay casele tiei si dade pona le desiarta, 15 milioane florini apröpe; — „sed quid hoc ad tantam sitim!“ Industria si comeriulu — „patrioticu“, cum se'ntiliedia elu, intr'adeveru inse — avantu-riusu, striga si pretinde totu mai multu, si bietulu Ministru de finantie — cu o mana respinge si mustra, cu ceea lalta nedediesce si promite. Bine, cum póte se face altfelu?!
A ajutá asiá, precumu se cere, nu este in stare; a dice unu „ba“ respicatu, inca nu-i da man'a. Pentru ce? Eca pentru ce: Pentru ca acei speculanti cu speculatiunile loru hasarde, prin cari ajunsera in timpul, sunt chiar basile séu radimii, si rezultatele séu flórea prosperitatei celei multu citate si laudate a regimului si sistemei de astadi! — si apoi, au nu bilan- tiulu dlui Lonyay esté intocmai ca alu acoloru bieti speculanti! Au nu dlui Lonyay se laudá, in espusetiunea sa finantiaria, ca — in timpu de doi ani prin chivernisela sa, a inavutitu tiar'a cu preste siese milio- ne florini, precandu chiar din cifrele si calculele sale se dovedí, ca acele milioane sunt numai pre hartia! Er in fakta tier'a este in restantia de 85, di: optu dieci si cinci milioane de florini!! pre cari numai banulu Ddieu le-ar poté incasa candu-va!!
Eca natur'a si istoria crizei nóstre finantiarie in adeverat'a, góla ei fintia si forma. Acum anchet'a remnicolare, se sbu- ciuma a aflá modu si medilóce de totu felu pentru a o — delaturá, séu masca? Noi credemu, pentru cestu din urma sco- pu; caci daca ar fi pentru celu dinteiu, atunci mediloculu ar fi pré simplu si usi- oru: incetarea sistemei si regimului de a- stadi, si intruducerea adeverului si drep- tatei si in sistema, si in administratiune.
„Delenda est Carthago.“ Diosu cu masca si mintiu'a! Pera mofturile din politica si patria!! —

Babesiu.

Reportu dela Diet'a Ungariei.

Siedint'a casei representative de sambeta in 13 Noemvra.

Presied. Somsich. deschide siedint'a la 10 ore, dandu cetire protocolului siedintei prece- dinte, carele se autentica.

Presiedintele presents mai multe petitiuni, cari se trecu la comisiunea pentru petitiuni. Ase- menea presenta renunciarea la mandatu a depu- tatalui Ales. Nicolics din Párdány, comitatulu Torontalu, si adauga ca va face dispusotiune pentru alegere nóna. In fine presenta creden- tialile deputatului Dr. Miletics, alesu in Neo- planta; acestea se dau comisiunei verificatorie.

Mai multi deputati substernu petitiuni de la comune si perteculari in diferite obiepte; anume Rónay L. un'a din partea unor colonisti contra proieptulu de lege a ministrului de fi- nantie despre colonisara. — Se da cesta din urma comisiunei finantiarie; cele alte comisiuni pentru petitiuni.

Berzenczey interpedia pre min. de intor- ne: daca este orientatu in chestiunea alporu revindicati, si daca scie cui compete proprieta- tea acolora? — Se va comunicá.

Simonyi E. face motiunea, ca fiindu ca pro- ieptulu de lege pentru contingentele de recruti pre anul 1870 nu este subserisu, — acel'a se se respinga, for'a se luá in desbatere.

Kerkápolyi, secretariulu de statu, reconosece defectulu, dar adauga ca se póte in data suplini, si Eötvös ca substitutu ministru la departa- mentulu pentru aperarea tiei, subserie acelu proieptu.

Min. Lonyay substerne proieptu de lege pentru infintierea contabilitatei de statu. — Se trece la comisiunea finantiaria.

Min. Gorove areta, ca tractatelo postali cu Romania in Serbia au primitu sanctiunea. — Se publica si se tramitu casei de susu.

Kautz Gy. reportorulu comisiunei finanti- arie face conoscutu, ca comisiunea tiehe cumca neci este cu potintia, dar nici póte se fia chia- marea ei, a esamina posturile conturiloru de pre a. 1868 si a le compará cu bugetulu; ca prin urmare trebuie se lasse acesta lucrare curtii de conturi, pre candu se va infintia acesta.

O minoritate a comisiunei anume dnii Gliczy K. Zsedényi si Szontag P. din Cianadu, dochiara ca pona nu se vor substerne conturile finali de pre a. 1867, cele de pre 1868 nu se potu esamina.

Kautz Gy. da cetire reportulu comisiunei finantiarie despre darea de consumu, de case, de castigu si venitu, proponendu prolongirea acestoru dari pon la finitulu anulului 1870.

C. Zichy Jos. reportedia totu din partea comisiunei fin. despre creditulu subsidiariu de 150,000 fl. in argintu pentru sponsele de caletoria a Msale in Oriinte; mai departe despre vinderea de particele de bunuri de statu necommasibili, si despre cumperarea unoru bunuri pentru cor- róna. — Se vor tipari si impartí.

Jankovitch A. presidentelo jurutulu au IV. face conoscutu, ca deputatulu Drágyfy s'a vorificatu, er alegerea lui Miletits in Basiahidu s'a nimicitu avendu a solvi sponsele de preste 900 fl. comitetulu centrale alu Torontalului. — Se ieu spre sciintia.

Szögyényi L. da cetire reportulu comisiunei centrali asupra modificatiuniloru facute de min. de justitia la proieptulu de lege despre respun- sabilitatea judecatoriloru.

Urházy da cetire reportulu comisiunei centr. a supra bugetulu ministeriului croatu- slavonu, si asupra conventiunei telegrafice cu

Baden. — Se vor tipari si impartí intre de- putati.

Se trece la ordinea dilei, citindu-se pro- ieptulu de lege pentru contingentele de recruti pre a. 1870.

Comisiunea centrale prin reportoriulu seu Térey Pál recomenda primirea cu cate-va putiene modificatiuni neesentiale. Comisiunea a mane- catu din punctulu de vedere alu legalitatii si ne- cesitatii. Contingentele pentru Monarchia intréga este 95.474 recruti, din care se vine partii un- guresci 39.433 si ca adausu la reserva 3943 capete.

Hrabár propune din partea sectiunei a XI. votu separatu, prin care se cere a se modi- ficá titlulu si testulu proieptulu de lege astfelu, ca se fia vorb'a de „armat'a unguresca.“ Er nu de corpuri unguresci ale armatei.

Csanády (din estrem'a stinga) nu vré se scia de votarea de recruti, care este mare stri- catione si pentru libertatea si pentru folósele materiali ale patriei.

B. Simonyi L. primesce legea in generale, dar se plange ca printr'ens'a finantie si cultu- ra patriei patimescu fórtu multu; asemenea cere a se modificá titlulu ei, conformu propunerei sectiunei a IX.

Irányi D. crede ca stamu pre unu vulcanu. In Francia sta se prorumpa revolutiunea; pre acesta o va urma cea din Italia; ca va ajunge si la noi, unde nemultimeirea este mare, popo- rulu geme sub greutatea povareloru publice. Se teme ca misicarea va derimá nu numai regimulu, ci si tier'a. Deci considerandu recruti ceruti ca o nóua asprine a sarcenei poporului, nu póte se votadie legea.

Váradi J. (din drepta.) Provoceudu la legea de impacatiune si la constelatiunea euro- péna, crede ca suntemu obligati a votá legea; dar si ca — sarcin'a acesta nu este pré mare.

Németh Alb. (din sting'a). Nu votadia le- gea, caci abé acu câteva luni se fece recrutare, si caci soldatii se intrebuintadia contra popo- rulu resculatu in Dalmatia.

Nyáry P. este pentru lege, dar cere mo- dificatiunile propuse de b. Simony, si garantia, ca recruti dupa serviciu de 3 ani intr' adeveru se vor trece in reserva.

Kerkápolyi K. membru alu regimului, apera proieptulu de lege cu indatenata-i dibacia, dicendu intr'altelu, ca — Ungaria nu se póte subtrage de sub presiunea situatiunei.

Schwarz Gy. (din sting'a) apesa cu aplombu, ca instructiunea in patria este misera- bile si ca recrutarile si cu bugetulu celu mare alu armatei sunt caus'a. Este deci contra proieptulu de lege.

Min. Eötvös reconosece, ca instructiunea si medilócele ei sunt slabe, dar votarea de recruti este o necesitate absoluta.

Csiky si Patay (din sting'a extrema) sunt

contra orice dare de sange, prin urnare s contra legei de pre tapetu.

Ernusz K. (din drepta), pentru lege.

Tisza K. contra, daca nu se va primi de base propunerea sectiunei a IX.

Matyus U. (din sting'a extrema) tiene unu discursu fórtu interesante si frumosu, prin carele areta, ca votarea recrutiloru astadi nu mai are important'a, ce o avé atunceá candu nu erau armate stabile; caci astadi prin recruti nu se infintadia, ci numai se intregesce ostirea, carea fiindu in man'a domnitoriloru, póte si fora o votare de recruti se incepa resbelu si — chiar se se intregesca. Organizarea acesta e a osti- rei fiindu fórtu periculósa, oratorulu nu va se scia d'a o intari prin votarea de recruti ceruti.

Madarász I. pretinde ca nainte de 1848 nu existe lege, carea se dispuna fia de aperarea comuna, fia de cea reciproca intre Austria si Ungaria. Multumésca domni stepanitori popó- rale, si apoi nu vor avé lipse si trebuintia de recruti si armate. Elu deci nu votadia nici unu recrutu.

Cu acesta incheindu-se desbaterea gene- rale, la cererea a 20 membri se decide votare nominale, dar — pre luni.

Min. Lonyay substerne bugetulu ministe- riului justitiei pentru 1870, carele se da comi- siunei finantiarie.

Siedint'a se redica la 2 1/2 ore.

DELEGATIUNEA

societatii academice romane.

Premiulu Zappa.

Conformu decisiunei luate de societate in siedint'a din 13 Septembrie 1869, se publica concursu pentru lucrarea partii sintetice de gra- matic'a limbii romane, care va cuprinde:

1. O introductiune, in care se vor sta- bill diversele relatiuni, in cari se potu pune conce- pte spre enunsiarea cugetariloru, stabilindu totuodata si terminologia sintactica cea mai buna ce s'ar poté dá dupa cele mai nóne lucrari gra- maticali.

2. Venindu apoi la sintaxea speciale a limbii romane, va desvóltá in detaiu tóte mo- durile de espresiune a fiecareia din relatiunile stabilite in introductiune, dandu-se pentru fiecare modu de espresiune exemple numerosc atatu din limb'a populara, catu si din cartile nóstre cele mai bune, vechi si nóne, producendu la fia- care relatiune si idiotismii limbii si alaturandu fiacare modu de espresiune cu cele analóge din alte limbi, mai alesu romanice, si cantandu pe de o parte se aléga cele mai corecte espresiuni, pe de alta se puna in vedere solecismii si frasele, neadmisibile in limb'a nóstra.

3. Va dá tropica romanésca, stabilindu pe de o parte, care osto constructiunea nóstra co-

Foisióra.

ACTELE SI DATELE

Conferintiei romane nationale din Transilvania, tenute in 7 si 8 martiu 1869 in opidulu Mercuria.

Protocolulu stenograficu.

(A se vedé nrri 81, 82, 83, 88, 89, 90.)

S. Poraiu: O. Conferentia! Eu inca asiú vorbi pentru activitate, dar fiindu ca am obser- vatu ca onoratulu publicu nu asculta bucurosu astfelu de idei contrarie (voci: nu o asiá, ascultá- tamu, bucurosu), sum gat'a a me retrago. — (Ba nu! se audimu!) De candu s'au ivitu ide'a pasivitatii între romani, eu inca am cugetatu multa si seriosu a supra aceleia. Am vorbitu cu multi barbati distinsi pe carier'a polifica, si i-am intrebatu: ore ce bunetate ar resultá din pasivitate. Eu insumi nu mi-am sciutu esplicá acea, si pentru aceea mi-am pusu intro- barca Dloru, pentru ce in politica se iau in con- sideratiune numai interesele? Eu nu mi-am potu- t' esplicá pe deplinu, pentru aceea am rogatu pe alii se mi spuna, ca unde ne va duce pasivi- tatea si catu va tiené ea? Vom fi noi pasivi, 10, 20, 30 de ani!? Si ce va fi cu noi in tim- pulu acesta, candu noi vom stá afara do gardu, si vom ascultá numai cum se va decide despre sórtea nóstra, fara de noi. Nepotendu-mi dara esplicá acesta, am intrebatu pe unu barbatu

esertu amicu alu meu, care nutroscé simtie- mintole cele mai bune si binevoitíe pentru ro- mani ca ce rezultate va avé pasivitatea, si den- sulu mi-a disu, ca prin pasivitate noi nu am ajunge altu resultatu, decatu ca in privintia in- telectuala, noi vom veni érasí acolo, unde am statu nainte de 1848. Ce se tiene apoi de intre- barea a dou'a, cu intreb'u pe Dnii aceia, cari sunt pentru pasivitate, ca se-mi spuna, ca candu va fi capetulu staroi ecesteia presinte a lucruri- loru? Eu nu voiu se amagescu pre nimene, despre starea de astadi a lucruriloru in care suntemu; dar asta di va trece, si mane póte fi altfelu, si eu se-mi lagu natiunea in periculu, pentru ca astadi mane va fi totu asiá? Do multe ori am disu, acesta va trece, si vor veni timpuri mai favoritíe; dar trebuie se scimú intrebuintia impregiarile presente, acesta este intieptiune politica. Nu frasele frumoése, nu vorbe multe ducu la scopu, ci lucrare scriósa si necurmata.

Cineva intréba ca e activitatea folositóre séu ba? Si ce folóse ni-a adusu pana acum activi- tatea? Si apoi dicu ca rezultate nu sunt prin urnare pasivitate. Dar cine e caus'a ca nu avemu rezultate? Nóa ni place a aruncá caus'a ne- norociriloru nóstre asup'r'a altora. A fi pasivi pentru ca nu am avutu rezultate cu activitatea de pana acum, nu este resonu. Nu m'a induplé- catu pe mine a primi pasivitatea, ratiunarea aceea, ca noi n'avemu rezultate de la diet'a tre- cuta din Pest'a. Unde am mai vedíutu noi in lume, ca o partida se repasiésca dela activitate,

caci n'au avutu rezultate. Din contra face tóte, cate póte, si desvóltá un'a activitate cu utatu mai mare, pentru a castigá ceva. Mai anteu pucinu, dupa aceea mai multu, si in fine activi- tatea produce rezultate mai multe de catu pasi- vitatea. Supunendu ca va durá starea acesta a pasivitatii 30 de ani, atunci vor stá mai reu ca inainte de 1848. Pasivitatea pentru noi e mórté politica. Eu am obicei, candu nu potu cuprinde unu evinimentu de cele mari si insem- nate, alu compará cu lucruri mai mici. Acesta m'am dedatu a face din óresi care incidinte din victi'a mea, pentru ca esperiinti'a m'a invetiatu ca asiá multe lucruri care ti se para neesplica- bile mai nainte, ti le poti esplicá si le poti cu- prinde.

Si din comparatiunea acesta am venitu la convingere, ca lucrurile mari prin acele-si legi se dominédia casi cele mici, pentru ca aceleasi cause producu aceleasi efepte atatu in lucrurile mari, catu si in cele mici. Eu comparandu dar pasivitatea, nepotendu-mi-o esplicá, o am com- parat'o cu inertia. Inertia produce in lucrurile ma- teriali mórté, asiá si in politica, pasivitatea. Noi Dloru! se considerámu acele mici folóse de a mana, si se cautámu a le mari totu mai tare. Noi pona a- cum nu nescimú folos de terenulu acesta. Dovedi de aceste am datu mai multe. Déca vom dá de a mana si acesta mica ocaziune care ni se da prin activitate, si nu vom incepe nici odata a lucrá seriosu, si rutiná acesta mica, ce o avemu, inca o vom perde. Eu din acestea, si alte mai multe motive, asiú fi de parere, ca de-

si nu potemu fi dupa placu activi, totusi se n folosimú de factorii cari-i avemu dijá, si se fimu activi pe terenulu constitutional. (Nu pri- mimu!)

Profesoru Moldovanu: Dle Presiedinte! O. Conferentia! Positiunea mea e grea, ca vor- bitorin. Pentru ca eu acum vorbescu prima óra nainteá unui publicu asiá numerosu si alesu, si am a vorbi in contr'a unoru barbati demni, parlamentaristi, cari au petrecutu ani pe tere- nulu activu, cari au siedíutu in Reichsrath din Vien'a, in diet'a din Clusiu si Sabiu, si in diet'a din Pesta, care este fetulu unei constitutiuni milenare, si care pretinde a fi mai presusu de catu constitutiunea englezésca. (Ilaritate.) A vorbi in contr'a acestoru barbati, cu sperare de succesu, e preste mesura dificilu. Si nu m'asiú fi incumetatu a vorbi, déca convingerile cari me petrundu, nu mi-ar dá unu cu- ragiu, ce in alte impregiarari nu lasiu fi avutu. — Eu credu, ca tóta disput'a provine de acolo, ca este o n'entielegere între noi, in aceea ce atinge activitatea si pasivitatea. . . . Pasivitatea e n'o intielegu asiá dupa cum dice povestea despre tiganulu cuprinsu de hipohon- dria, care dicea ca elu are se móra. Si atunci candu i-au venitu vremea, dupa cum credea elu, s'au culcatu josu ca se móra (bravo, ilaritate). Eu nu intielegu asiá pasivitatea, ci facia numai cu terenulu acesta vreu pasivitate, in colo activitate catu se póte mai mare (bravo!). Activi- tate intielegu eu între marginele legiloru ace- lor'a, de cari acum suntemu detori a ascultá. Nu

mună, era pe de altă parte abaterile de densă și ideile ce se exprimă prin aceste invenții.

4. Va da regulele detaiate de ortografia în care se va cuprinde și punctuația.

5. Ar fi de dorit, ca autorul se termină cu unu conspectu istoric despre diversele faze, prin care a trecut limbă română în sintactică ei, cautându a trage din această ca concluziuni calitatilă generală ale construcțiunii limbii române.

Condițiunile concursului sunt:

a) Marimea opului are se fia dela 20 oăle în susu, tiparite în 8 mare cu litere numite garmond;

b) Terminulu, pana candu manuscrisele autorilor concurenti au se fia tramise delegatiunii societati, este 15 Iuliu 1871;

c) Premiulu este de 400 galbeni imperiali;

d) Manuscrisele se ceru se fia scrise curatu, legibile și cu mana straina, era nu a autorului, formatu 4 séu folio și paginatulu;

e) În fruntea manuscrisului va fi scrisa o devisa (moto) în ori care limba și totu cu mana straina;

f) Pe langa manuscrisu se da alaturata și o scrisore închisa în plicu sigilat, fara inițialele autorului și adresata catra societatea academică, purtandu pe adresă din afara și devisă a manuscrisului, scrisa érași de mana straina. În intrulu scrisorii, autorulu se va numi pe sine;

g) Manuscrisele se vor censurá și judecá prin secțiunea filologica, care va propune societati în șiedintia plenaria premiarea aceleia dintre operatele venite, care va meritá premiulu destinat pentru această lucrare;

h) Manuscrisele nepremiate se vor paștrá în arhivele societati, pana ce se vor reclamá de autorii lor, ale caroru nume ne remanu necunoscute, fiindu că plicurile, ce le vor cuprinde nu se vor deschide.

Premiulu Alesandru Ioanu I.

Traducerea comentarielor lui Iuliu Căesare de Bello gallico se va premiá din fondulu lui Alesandru Ioanu I. cu 150 galbeni.

Condițiunile acestei lucrari sunt:

Traducerea se va face într'o limbă româneșca curata și eleganta, cautandu-se a se reproduce și în traducere calitatilă originalului.

Se lasa în vederea autorului a aretá într'o prefacia calitatilă autorului în comparațiune cu alti istorici latini, cum și a dá în note critică a diferitelor lectiuni asupra locurilor obscure ale textului.

Terminulu concursului, pana candu manuscrisele au se vina în cancelariă societati academice, este 15 Iuliu 1871. Cele venite mai tardu nu se vor luá în considerațiune.

Manuscrisele se ceru se fia scrise curatu,

legibile și cu mana straina, era nu cu a autorului, formatu 4 séu în folio și paginatulu.

În fruntea manuscrisului va fi scrisa o devisa (moto) în orice limba și totu de mana straina.

Pe langa manuscrisu se va alaturá și o scrisore închisa în plicu sigilat, fara inițialele autorului și adresata catra societatea academică, portandu pe adresă din afara și devisă a manuscrisului, scrisa érași de mana straina. În intrulu scrisorii autorulu se va numi pe sine.

Manuscrisele se vor censurá și judecá prin secțiunea filologica, care va propune societati în șiedintia plenaria premiarea aceleia dintre operatele venite, care va meritá premiulu destinat pentru această lucrare.

Manuscrisele nepremiate se vor paștrá în arhivele societati, pana ce se vor reclamá de autorii lor, ale caroru nume remanu necunoscute, fiindu că plicurile ce le vor cuprinde nu se vor deschide.

Presiedinte, I. Heliade R.

Secretariu, A. Treb. Laurianu.

Ohaba-Foragacu în Banatu, 29 Opt. v.

Onorabila Redacțiune! Sunteți rogati cu tóta plecatiunea, a publică în colónele pretiutei noastre Albine că în 20 ale acestei lune, cu ajutorulu lui Ddieu, conformu statutului organicu, sinodulu nostru parochiale dimpreuna cu comitetulu se constituira în celu mai bunu ronu și eu cea mai frumoșă armonia, participendu poporulu nostru cu multu interesu la această solenitate.

Avemu se ni descoperimu admirarea noastră domnului protopopu alu nostru Const. Gruciu, căci densulu, desi în adunci batrenetie, nu pregetá a se nfacișá în comună noastră pentru această frumoșă solenitate, în maniă timpului reu de tótna, ploiosu și friguros, ba domniă sa, pontificandu la s. liturgia, ni tieniu și o cuventare însufletitória și desceptatória de cunoscintiă cea adevérata întru interesulu bisericel, școlii și naționalitatei. Fieșce că nu lipsi comemorarea Esc. sale Metropolitanului, pré sanției sale episcopului nostru și a pré demnilor barbatu naționali, cari s'au luptatu și au desudatu pentru recascigără și regularea autonomiei bisericel și școlii noastre. Între sunetulu pivelor și clopoteloru petrecendu-se solenitatea, cântarilo îndatinate le esecutá chorulu școlariloru nostri, condusu de invetiariulu nostru.

Dupa deschiderea și constituirea sinodului s'au alesu în proporțiune cu poporațiunea, 20 de membri în comitetu, între acesti și dlu preutu Pav. Tabla, ér ceaia laltu toti cei mai demni locuitori din comună; de presiedinte s'au alesu dlu parochu Pavelu Miocu, ér de notariu dlu dócințe Dionisiu Moise.

Temisió'a, în 15 noemvre 1869.

Din însarcinarea comitetului Alumneului rom. nat. d'aici, aducu la cunoscintiă onoratului publicu, cumca Lazar Boleantiu și sociă lui Eva, locuitori din Sa' Mihaiulu rom. (langa Temisióra) fiindu ómeni betrani, de omenia, și fara copii, au donatu averea lor, adeca casă și 1/6 parte de sesiune de pamentu, pe sém'a Alumneului ro nanu nat. din Temisióra, sub acea condițiune, ca institutul se li dee lor 100 fl. v. a. și se-i lasé se traésca în bine pana la mórtea lor.

Contractulu s'a încheiatu și subscrisu facendu-se totu odata și pașii receruti pentru prescrierea în cartea funduala.

Cu aceste se exprimă totu o data recunoscintiă cuvenita onoratiloru donatori, dorindu ca mai multi romani, în asemenea cercustari, se urmeze acestu faptu frumosu și nobilu.

În numele comitetului respectivu

P. Rotariu m. p.
notariulu com. alumn.

PROTOCOLULU

Siedintiei I.

(ordinarie.)

tienute din partea Directiunii nationale pentru cultura poporului romanu, în Aradu, în 6 noemvre nou 1869, în urmarea hartiei convocatorie a Ilustritatei Sale Domnului directoriu primariu alu asociatiunei Antoniu Mocioni de datulu 25 octovre a. c. Nr. 1. pres.:

de fatia au fostu:

Presiedinte: Ioane Popoviciu Desseanu, directorulu secundariu. Membri: Miron Romănu, Dr. Atanasiu Siandoru, Ioane Rosiu, Demetriu Bonciu, Ioane Suciu, Emanuilu Missiciu perceptoriu, Jositu Popoviciu fiscalu, și Teodoru Serbu economu.

Notariu: Petru Petroviciu.

1. Presiedintele directoru secundariu, Ioane Popoviciu Desseanulu conformu hartiei mai susamintite, în absintiă domnului directoriu primariu ocupandu scaunulu presidiale dechiara directiunea de constituita, și șiedintiă de deschisa.

Decisiune.

Se íe la cunoscintiă.

2. Se presinta și cetesce protocolulu adunarii generali din 1 și 2. Septemvre nou, a. c.

Decisiune.

Se íe la cunoscintiă, și se însarcina notariulu directiunei Petru Petroviciu a face pe șiedintiă viitória raportu despre tóte dispusetiunile speciali din protocolulu adunarii generali, cari se referescu la însarcinarile și agendele ce cadu în sferă directiunei.

3. La propunerea presiedintelui directoriu

secundariu, adoptandu-se de cinosura și pe anulul acestă, — regulamentul casei din anii trecuti, — pentru tienerea șiedintiloru ordinari directiunale

Decisiune:

Terminulu șiedintiloru „ordinarie“ directiunale se defige pe „antă'a dumineca ce cade în fieșce-care luna, precisu la 4 óre dupa médiadi,“ carea normare este a se observá din lună viitória alu decemvre nou a. c. fiindu despre această a se însaciintiă numai de catu toti membrii directiunei prin osebite epistole.

4. Notariulu directiunei Petru Petroviciu presinta registrulu suplicantiloru cari (29 însi) în urmarea concursului publicatu au petitiunatu pentru stipendiele asociatiunei preliminate în anulul trecut.

Decisiune:

Pentru censurarea supliceloru intrate în terminulu prefiptu concursualu, se emite una comisiune sub presiedintiă comembrului directiunalu Miron Romănu din membrii Dr. Atanasiu Siandoru, Emanuilu Missiciu, Josifu Popoviciu și notariulu Petru Petroviciu, carea este poftita — din privintiă necesitati întetitórie a incuviintiarii ajutoriloru stipendiari — a grabi cu censurarea supliceloru, și a strapune catu mai curedu elaboratulu șeu directiunei.

Deodata se defige spre acestu scopu terminulu unei „șiedintie ștraordenarie pe 21 noemvre nou, a. c. la 3 óre dupa médiadi,“ la care toti membrii directiunei sunt de a se invitá.

5. Presiedintele directoru secundariu Ioane Popoviciu Desseanu în meritulu sortituri filantropice esecutate la ocașiunea adunarii generali trecute — face cunoscuti: că sub restimpulu terminulu defiptu de șese șeptemani — au estradatu respectiviloru individi obiectele cascigate din această sortitura pe basă sortituriloru originali produse; éra cele lalte numeroșe obiecte neradicate în timpul prefiptu, — dupa espirarea terminulu s'au consenmatu tóte într'unu inventariu și se afla depuse spre pestrare — într'o localitate spre acestu scopu acomodata, pana ce se va dispune despre ele amesuratu conclusului adunarii generali.

Mai departe a dispusu: a se deschide localitatea de lectura unde au fostu espositiunea sortituri — spre folosire din partea publicului cetitoriu, observandu deodata: că pe șiedintiă viitória va asterne raportulu șeu provediutu cu tóte documintele necesarie și anumé: despre esemplarele sortituriloru distribuite spre vindicare, — despre cele vindute, și cele restituite și nevindute; cu care ocașiune v'a aretá lamuritu cati bani au incursu peste totu pentru sortiuri, și cati pentru bilete de balu; catu face „venitulu curatu“

voiu se spunu, óre legile acelea sunt drepte séu nedrepte, sunt ele facute cu participarea noastră séu fora de ea, de órașce aceea e cunoscutu. Totu cetatiénulu unui statu, ce pretinde a fi constitutionalu, e îndreptatitu a lucrá din tóte puterile sale într'acolo, ca legile constataórie, deca-i sunt lui neplacute, se se modifice și se se schimbé dupa ideile politice ale densului. Acum activitatea, deca considerámu numai cuventulu în sine, este în adevéru asiá, incatu e mai atragatori pentru unu judecatoriu politicu, decatu pasivitate, că fôrte usioru aluneca omulu într'acolo... că ain pasivitate urmédia mórte. Acestă e adevératu, însc nu totu deuna, pentru că fôrte adese ori urmédia, că din activitate mai usioru urmédia mórte decatu din pasivitate. Activitatea precum ni o recomanda partea contraria, o exprimă prin unu proverbu romanescu fôrte potrivit: „Córne lungi, lapte pucinu.“ Dar mai multu chiar dd. aceea, cari ni recomanda activitatea, insisi au recunoscutu că nu ni-au cascigatu nici unu locu de lapte (bravo, aplause, ilaritate). Acum, me rog, de cuventu: mai au Dumeloru a ni recomendá activitatea? Putemu noi lucrá între împregiurările date, ca romani, séu nu putemu? și deca nu, atunci se nasce alta cestiune; óre voimú noi a lucrá ca romani? CREDU că nu e de lipsa se aretu, că constituțiunea ce jace pe grumadii nostri, au nimicitu natiunea romana din imperiulu austriacu, că în legile, ce au valóre de presentu, nu credu că va aflá óre-care dintre cei de aici de facia, séu cari nu sunt aici, unu locu

cátu de micu, și se caute macar toti de la Dămbuiu pona la Guadalquivir, din care se se póta deduce că natiunea romana e recunoscuta de natiune regnicolara. Din contra, legile sunt în privintiă această fôrte chiare: ele recunosc numai una natiune mare, mare maghiara, și cele lalte natiuni sunt chiar asiá, cum au fostu înainte de 1848, robotarie natiunei celei mari, magiare (asiá este!).

Înainte de 1848 erau aci în tieră noastră alte legi, au fostu 3 status et ordines. Le íe tieréi nu cunosecámu natiuni, — — — precum nu cunosecámu ele nici natiune romanéșca. — Au venit lucrulu într'acolo că natiunea nobililoru au atrasu tóta puterea la nobilimea magiara. Au venit lucrulu într'acolo incatu natio saxonum, — — — tóte drepturile acestei natiuni le-au trasu la sine — — — natiunea genetica, ce se numesce saséșca, și nu au remasu în eserișfuluturoruloctoriloru fundulu regescu. De la 1848 încóci s'au schimbatu scenă s'au schimbatu drepturile. Natiunea ungréșca intréga s'au dechiaratu de o natiune singura privilegiata, și cele lalte s'au dechiaratu de robotarie ale acestei natiuni (Asiá este!).

În privintiă această se potu atuce dovedi din legile cele mai nóue, aduse în dietă din Pestă. Eu cugetu Dloru! că între noi nu se afla chiar nici unulu, carele, dupa ce pe terenulu activitati, întielesu asiá, că se mergemu în dietă din Pestă, nu am castigatu mai nimic, séu fôrte pucinu, se cređa că noi mai putemu lucrá ca romani, eredu că nu va fi nici unulu,

care va vre se lucrédia cu abandonarea drepturiloru sale nationale.

Nu credu că voiesce cineva sa lucre în aste împregiurari ca romanu. Asiá este cestiunea ce ni o propunemu dupa opiniunea mea. În privintiă argumintelor, ce s'au adusu înainte pentru de a operá activitatea și spre a mantui de vina pe acei, cari au participatu la dietă din Pestă, acelea mi se paru naintemeiate. Unu antevorbitoriu au disu că n'a fostu programa, și n'au avutu și n'a sciutu de ce se se tiena. Programa érá me rogu Dloru, decisiunile din campulu libertatii dela Blásiu, și chiar dóra Dlu, care a disu această a fostu participatoru la acea adunare. (O voce: au fostu tribunulu.)

S'au disu mai încolo, că noi așerámu pasivitatea numai cu argumintele negative. Dlu Ratiu au disu, că intrandu noi pe terenulu activitati ne lapedámu de drepturile noastre nationale, și a citatu cuvintele lui Deák, care a disu: „Ce mi se ía cu puterea, potu pretinde a mi se da îndreptu, érá ce dau eu de buna voia, e perdutu pentru totudeuna (asiá este!). Eu inca m'asiu puté provocá la cuvintele unui altu mare barbatu de statu alu ungriloru. Escandu-se întrebarea despre aceea, că ce voimú noi, și de ce noi nu voimú a participá la activitatea aceea ce ni este deschisa, asiú poté respunde cu cuvintele Dlu Andrassy, care a disu: „Noi nu voimú alta nimic, de catu drepturile noastre, sancționate pe cale legale“ și deca noi mai avemu a mai adugeceva la cuvintele acestui barbatu, aceea este „noi voimú a castigá tóte drepturile acelea, ce ni se cuviniu.“ Alta

programa nu credu se mai avemu, și alte drepturi nóa nici nu ni mai trebuescu, de cáta aceea. S'au mai disu că ce se va ajunge pe terenulu pasivitati, deca sub împregiurările acestea, starea această va tienie 20—30 de ani. Dar Dloru 20 séu 30 de ani în viétă a unui poporu sunt unu picuru în marea cea mare. Dar vi dicemu Dloru! că traimu într'unu secolu luminatu, în secolulu alu 19., într'unu secolu — — — în carele este nebunia a așeptá, ca imperatiă nedreptatii se mai tiena dieci de ani (bravo, aplause îndelungate). S'au mai disu și aceea, că ce ni folosescé nóa a remané pasivi? De unde se vor puté sci suferintiele și dorintiele noastre? Si spre spriginirea acestui asertu s'a dñsu; tham'a nu da titia, deca copilulu tacé. Asiá este. Dar dupa cate tóte nenorociri ce au venit presté capetele noastre, dupa o tratare asiá chiara, și mastera, de care ne bucorámu, acumă întrebu Dloru, cu dreptu cuventu, unde este mam'a aceea, care se ne asculte pe noi, candu i vom spune plansurile noastre?! (bravo; aplause șgomotóse). Eu aflú că tatalu și mam'a poporului romanu, este poporulu romanu însusi. Poporulu romanu, deca voiesce a se ridicá la culmea aceea, ce i se cuviniu dupa dreptu, facă-si însusi venitorulu șeu, cêra-si drepturile sale. Celu ce se radina în straini, acel'a are se péra (bravo, și aplause vii.) Din tómeiurile acestea eu sum pentru pasivitate (se traésca; aplause frenetice și îndelungate).

(Va urmá.)

dupa, subtragea „*tutororu speselor*“ ayute, cati dintre respectivii colectanti si distribuitori, n'au tramisu neci banii pentru sortiri, neci esemplarele nedistribuite; apoi cate esemplare de sortiri au ramas pe sem'a asociatiunei, precum si despre aceea: ca cate, si care obiecte sau cascigatu si estradatu deja, — si care au ramas in favorulu asociatiunei.

Decisiune:

Acestu raportu verbalu alu presiedintelu se ie la cunoscentia.

6. In legatura cu acest'a, presiedintele directoriu secundariu presinta mai multe epistole ce au intratu — dupa espirarea terminulu prefiptu pentru estradarea cascigurilor din sortitu'r'a asociatiunei — si anume: dela dd. Timoteu Miclea jurasoru cerculu din *Cacova* sub datulu de 10/10; Emericu Andreescu docinte din *Chesesti* sub datulu de 18/13. Minerva Dragicu, din *Dava*, sub datulu de 13/10 si Ioane Flomianu protofiscalu din *Nasaudu*, sub datulu 10/10, tote prezentate in 16. octovre nou, a. c.; afara de aceste a mai intratu si una epistola dela Dlu Alois, Muller din *Gornia* dataa din 16 si prezentata in 20 octovre nou, a. c. prin carl epistole-respectivii domni ceru a li se estrada obiectele prin densii cascigate, alaturandu si sortiturile originale.

Decisiune:

Censurandu-se aceste epistole, s'a constatu: ca — cu exceptiunea celei intrate sub datulu de 20 octovre a. c. — a dlui Aloisiu Muller din *Gornia*, — tote au fostu puse pe poste in 13 octovre nou, a. c. adeca: in diu'a penultima a terminulu inclusiv de siese septemanei ce s'a fostu prefiptu pentru radicarea cascigurilor, ceea ce se vede chiar dupa stambil'a postale de pe cover't'a epistoleloru, — dreptu aceea se dispune: a se estrada respectiviloru individi obiectele cascigate, — cu exceptiunea alui Aloisiu Muller din *Gornia*, — caruia se i se rescric: ca de orace densulu numai dupa espirarea terminulu inclusiv prefiptu ce a fostu in 13 octovre nou, a. c. s'a insinuatu pentru obiectulu cascigatu, — directiunea dupa consecinti'a determinatiunei precedinte in acestu obietu enuciata, — nu se vede in pusetiune a face din destulu recercarii Dsele, ci, obiectulu cascigatu de sub intrebare are de a remane in favorulu asociatiunei.

7. Din partea organeloru finantiarie se pretinde — pe langa amerintiarea esecutiunii — tacs'a de procentuatiune in suma de 50 fl. v. a. — pentru legatulu ce l'a mosceniut asociatiunea nationala aradana dela fertatulu Georgiu Popa fostu comite supremu alu comitatulu Aradului, si vice-presiedinte, alu asociatiunei nostre.

Decisiune:

De orace dupa spiritulu legiloru din timpulu mai recinte, si anume: in sensulu §. 21. articuluu XXIII. alu legei din anulu 1868, — tote institutelu de categoria filantropica, — sunt scutite si libere de tacs'e procentuale si timbrale dreptu aceea asociatiunea nostra sub auspicielu ei, si respective din punctu de vedere alu scopuriloru sublimu, ce le propaga intru naintarea culturu poporulu, privindu-se de natur'a institutelor filantropice favorite prip legea mai susespusa, se decide: a se face si subterne, o petitiune la locul competinte mai inaltu pentru de a se sist'a pretensiunea recercata din partea organeloru finantiaru.

Spre scopulu acest'a fiscalulu asociatiunei Iosifu Popovicu se insarcineza a face petitiunea meritoriala, — catu mai curundu, — si a comunica cu presiedintele directoriu secundariu, carele asiaderea este potitu a se ingrigi despre promovarea aceleia la locul competinte mai naltu — prin atare membru alu asociatiunei care in presinte se afla ca deputatu la die't'a din Pesta; avendu apoi la timpulu seu a report'a directiunei despre efeptuire.

8. Magistratulu lib. cetati regesci, — a Aradului, face pretensiune contributiunale de 3 fl. 43 cr. v. a. pe partea asociatiunei, — ftra a se sci potitivu: sub ce titlu ori categoria este eiectata sum'a aceste contributiuni afirmative restante.

Decisiune:

Fiscalulu asociatiunei Iosifu Popovicu este potitu, a procura informatiunea necesaria

in privinti'a acestei pretensiuni contributiunale dela concernentulu oficiu magistratuele, si despre starea lucrulu a report'a la cea mai deaprobe siedinti'a directiunala.

9. Notariulu directiunei Petru Petrovicu presinta raportulu colectantelu din *Nadlacu*, dlui jude cercuale Mihale Sierbanu despre licuidarea finale si incassarea restantieloru de ofert'e ale mai multoru membri ai asociatiunei, pe langa o suma dela densii incassata de 350 fl. v. a. care au administrat'o deja inca la oca siunea adunarii generale din anulu acest'a la perceptoratulu asociatiunei; apoi mai multe declaratiuni ale membriloru nouintrati in asociatiune, si ale celoru ce si-au renoitu ofertele.

Decisiune:

Raportulu dlui colectante — dupa procedur'a din anulu trecut — se estrada unei comisiuni censuratori'e, carea se compune din membrii directiunei Emanuilu Misiciu, perceptoriu, Iosifu Popovicu fiscalu, Iosifu Goldisiu fesactoru, si Petru Petrovicu notariu, cu insarcinare: de a asterne punctualu la siedinti'a ordinaru viitoru rezultatulu censurarii.

10. Presiedintele directoriu secundariu presinta unu „*Atlante geograficu*“ dupa L. Bonnefont professore la liceulu de *Paris* edatu de ATR. *Laurianu*, si donatu prin domnulu membru Vincentiu Babesiu deputatu dietalu in *Pest'a* pe sem'a bibliotecel asociatiunei.

Decisiune:

Esprimendu-se multiamita dlui donatoriu Vincentiu Babesiu, — atlantele se strapune bibliotecariulu asociatiunei spre inducere in inventariu si depunere in biblioteca.

11. Notariulu directiunei Petru Petrovicu presinta unu contu despre facerea unei chiasie necesarie la lad'a mesei de scrisu rogandu a se asemna la perceptoratu sum'a de 80 cr. v. a.

Decisiune:

Erogatiunea facuta, prin notariu, se ie cu aprobare spre scire, si se asemna sum'a de 80 cr. la perceptoratu.

12. Pentru autenticarea protocolulu acestei siedintie.

Decisiune:

Se defige terminulu pe mane dumineca in 7. l. c. la 3 ore dupa mediadi, la care au de a se infatisia toti membrii presinti.

Acestu protocolu cetindu-se in presinti'a comembriloru Joane Popovicu *Desseanu*, Mirone *Romanulu*, Dr. Atanasie *Siandoru*, Emanuilu *Missiciu*, Ioane *Rosiu*, Iosifu *Popovicu*, si Petru *Petrovicu*, s'a autenticatu.

Aradu, in 7. noemvre nou 1869.

Directiunea asociatiunei nationali pentru cultur'a poporulu romanu.

Ioane Popovicu *Desseanulu* m. p.

presiedinte.

Petru Petrovicu, m. p.
notariulu directiunei.

In eant'a si favorea Tofaleniloru.

Redactiunea nostra nainte cu cateva dile, candu avu norocirea a sped'a o suma considerabile catra dlu presiedinte alu Comitetulu ad-hoc in M. Osiorheit, Dem. *Fogarassi*, — ayendu in vedere mai vertosu insemnatele colecte din „*Romanulu*“ bucurescenu, apuca oca siunea d'a-si sprime parerea si dorinti'a, ca — nu toti banii adunati se se depe pre man'a parteculariloru nenorociti, ci numai atat'a, catu este toqmai ne-aperatu de lipse pentru momentu, er cu sum'a cea lalta se se cumperu o mosia cu pamenturi — pentru acele 28 familie, unde apoi ele se formaia o comuna de sine.

Ne bucuramu forte, candu vedemu totu acesta ideia manifestandu-se si in „*Gaz. Transilvaniei*“ si „*Federatiunea*“ Noi n'am voit'u s'o pronunciamu deodata in publicu, pentru ca se nu fine restalmacita din care-va parte baniu'toria; si asi'e noi o recomandam atentiunei si apretiaroi Comitetulu centrale; dar dupa-ce acum altii o spusera in publicu, nu pregetamu a dechiar'a si din parte-ne consentire.

In catu pentru numirea comunei noue, pre care „*G. Tr.*“ ar dori a o boteza: „*Traiana libera*“, — marturisimu ca ni

este cu totulu indeferinte, cum se va numi ea, numai se fia si se devina fratii nostri scapati de necasu si suferintie. Totusi daca ar fi ca in numele comunei noue se se perenedie memori'a partii spriginitorie de frunte, atunci, — privindu la iniciativa, i-am dice „*Ratiesci*“, seu „*Ratiana*“, — er privindu la banii adunati, i-am dice — „*Romanulu*“, „*Traiana libera*“ am dori se fia multu mai mare!

Ni se tramisera colecte facute la Apelulu din Albina:

Prin dlu not. com. Demetriu *Jucu*, 23 fl. 59 cr. v. a. la care suma au contribuitu:

1. Din *Zabaltiu*, cottulu *Carasiu*: D. *Jucu* 3 fl. — P. *Milea* jude comunalu si *Moise Deheleanu* preotu, cate 1 fl. — Mai multi locuitori cate 3—10 cr. — 1 fl. 55 cr. — Mai multi locuitori 27 ochu de curcurudu, care vendendu-se s'au capetatu 1 fl. 35 cr.

2. Din *Bruznicu*: Ath. *Farasiu* docinte, P. *Ianosiu* jude comunalu, si I. *Libischer*, arendatoru, cate 50 cr. *Maria Ianosiu* agronoma, I. *Iovescu* preotu, Ant. *Manoila*, si Ann'a *Tröstep*, cate 20 cr. — I. *Neda*, St. *Stein*, Filipu *Iovanu*, si *Zamfiru Relescu*, agronomi, cate 10 cr. — *Mariia Farasiu* 6. cr.

3. Din *Lalasiu*: 1. *Ciosescu* adm. si *Mih. Hatcau* jude comunalu, cate 2 fl. — *Herm. Rosenberg* negotiatoriu 1 fl. 50 cr. — Ar. *Malesiu* agronomu 1 fl. — I. *Blagoie* docinte 50 cr. — *Davidu Klauber* negotiatoriu 40 cr. — Part. *Marianu* econ. 30 cr. — Alb. *Marcu*, L. *Ranisavu*, G. *Grozescu*, economi, Tod. *Mihailovicu* preotu, I. *Kerekes* petrariu, cate 20 cr. — V. *Suciu*, Ar. *Dragoescu*, G. *Cismasiu*, G. *Siandru*, L. *Iurji*, Tod. *Trippi*, Eft. *Stoenescu*, Pav. *Magureanu*, L. *Blagoie*, *Damaschinu Buneanu*, Tod. *Hatcau*, Zah. *Andreescu*, I. *Vucescu*, D. *Ciorinescu*, Ar. *Iovanu*, P. *Marcu*. Eft. *Vucu*, Part. *Blagoitie*, Sol. *Draganu*, G. *Suciu*, I. *Malesiu*, Aron. *Gruescu*, Part. *Blagoie*, Ar. *Havtila*, Sol. *Grozescu*, G. *Nedutiescu*, G. *Crisnicu*, D. *Blagositia*, G. *Danca*, G. *Stocuescu*, Part. *Popescu*, Part. *Crisianu*, G. *Malesiu*, G. *Danca*, Part. *Sauca*, Sol. *Trippi*, Eft. *Marcu*, Salom. *Mihailu*, Tod. *Marianu*, Tod. *Vucu*, Ar. *Ionu*. G. *Vucescu*, economi, cate 10 cr. — N. *Blagoitie* econu 3 cr.

Asemenea ni se tramisera:

Din *Sociani*, cottulu *Temisiu*, prin dlu preotu *Ioanu Damsi'a* 6 fl. 10 cr. v. a. la care suma au contribuitu: I. *Damsi'a* preotu 2 fl. — Ath. *Darabantiu*, economu 1 fl. — I. *Aiudamu* mesariu 50 cr. — D. *Perin'a* doc. 33 cr. — *Moise Cioc'a* docinte, Tom'a *Isacu*, si I. r. *Ranii*, economi, cate 30 cr. — N. *Puiu*, I. *Miocu*, M. *Romescu*, Flore *Iovi*, economi, cate 20 cr. — N. *Alessis* econ. 15 cr. — *Manase Dumi* economu 14 cr. — Isr. *Ciupanu* economu 8 cr.

Din *Cherechiu*, cottulu *Arad*, prin dd. Iosifu *Marisiu* jude si Teodoru *Papu* notariu 14 fl. 30 cr. v. a. la care suma au contribuitu: T. *Stanu* preotu, S. *Sasu* preotu, si T. *Papu* notariu, cate 1 fl. — S. *Micoroiu* docinte 50 cr. — Sam. *Scher* 20 cr. — I. *Docubinu* 10 cr. — Prebuocatele incurse s'a capetatu 10 fl. 50. cr. v. a.

Sum'a acestoru colecte este: 23 fl. 59 cr. + 6 fl. 10 cr. + 14 fl. 30 cr. = 43 fl. 99 cr.

Varietati.

(†) Pictorulu nostru academicu din *Roma Nic. Popescu*, ocupatu inca si acum'a cu zugrafirea frumosei biserice din *Seleusiu* in conf. militare, s'a mutat si va sied'e preste iarna in *Temisiora*, suburbiulu *Fabricel*, otelulu la „*Trei Rose*“, ce publicamu pentru scire totoruru pre cari i interesedia. Cu o cale ne folosimu de acesta oca siune a atrage atentiunea publica la operele dlui *Popescu* in aminti'a biserice, care — dupa informatiunile ce primiramu de la artisti'a acelei comune susnumite si pre cari la timpulu si rondulu seu cu mare placere o vom publica, — sa n'abia paruchia in tote tiar'a si se merite admirea si a publiculu si e conoscatoriloru de arte.

(†) A essitu de sub tipariu si este forte interesante: Calindariulu Gurei Satulu pentru omeni fara musca pe caciuca, — pentru judecatori drepti, pentru advocati, cari nu incurca procesele, — pentru doctori, cari nimerescu indata leculu si bol'a — pentru ministrii, cari nu si cumpera noncetatu bunuri, — pentru preoti, cari stau cu crucea n trunte, — pentru epis-

copi, cari nu se temu de sinode, — pentru invetiatori, cari din lef'a loru mica dau mai multu pentru literatura, decatu unii omeni bogati, — apoi pentru femei tinere si frumose, si in fine pentru toti aceia, carii platindu darea multa ce ne-apesa, vor mai ave inca si in amulu 1870 pofta se ridia si se se veselisca pentru unu pretiu bagatelu de 40 cr. compusu si edatu de Iosifu *Vulcanu*.

(†) (O carte interesante) a essitu de sub tipariu in *Bucuresci*: *Vieta lui Traianu*, fundatoriulu nemului romanescu, — de *Dimitriu Bolintianu*. Pretiulu unu esemplariu este 2 sfanti: (Rogamu pe dlu autoru se puna unu pretiu potrivit impregiurariloru pentru Romanii de din cocea. Red.) — Se dau 40 esemplarie gratis la suta celoru ce vor plati indata.

(†) Una intemplare tragi-comica de pre malulu serbescu alu *Dunarei*. Septemana tre-cuta s'a tenuity langa *Negotinu* in *Serbia* manevru mare de militia. Trupele se impartira in trupe amice si neamice, si lupt'a se porni din tote partile. Dupa catu-va timpu se observ'a ca la unu punctu, unde luptau doue batalione de pedestrasi fatia in fatia, inimiculu precumpene. Amiculu fu nevoitu a pred'a positi'a dupa positi'a, si se retrase din naintea contrariulu pana desu langa orasiulu *Negotinu*. Sosindu aci, comandantele maioru dede ordinu: mai de parte a nu se misc'a si a sustien'e positi'a cu ori-ce pretiu. Contrariulu atac'a pe fugitiisi aici, si acestia seu ascultandu seu interpretandu reu cuvintele comandantelu, si-implura puscile cu petri, vergele de lemnu, ma unii si cu glontie, si le descarcara a supr'a contrariulu. Astfelu se incinse intre ambe partile batalia in facta si ne mai voindu a perde timpu ou ampleru pusciloru, catra fine se batura si cu paturile pusciloru. Ostasi cari au participatu la acestu netericitu manevru afirma, ca a caditu morti 6 si s'au ranitu greu 60 de insi. Comandantele districtualu fu citatu prin telegrafu a merge la *Negotinu* spre a da regimulu desluciri in privinti'a acestui evinemu tristu. P.

Cursurile la bursa de Viena.

(Dupa inscintiarea telegrafica din 16 Noemvre.

Imprum. de statu convertatu cu 5 % 59.50. Imprum. nationalu 68.75. Actiunile de creditu 234.25; — sortiurile din 1860: 93,70; sortiurile din 1864: 117.80; Oblegatiunile desarscinaru de pamentu, cele ung. 79.50; banatice 78.50; transilv. 75.50 bucovin. 72.50 argintulu 122.50, galbenii 5.85; napoleonu 9.90.

Concursu.

Conformu §-lui 23 alu statutulu organicu punctulu 5, in urm'a contielegerei cu protopopulu districtualu de *Pestiesu* Dl. *Ioane Fassie*, prin ast'a se dechide Concursu pentru ocuparea statiunei invetiatoresci de aci pana in 20 de dile de la datulu de fatia.

Cu asta statiune este legata plata anualu: 150 fl. v. a. Cortelu liberu, si unu lantiu de pamentu de gradina, precum si lemne de focu, apoi stolele cantonale.

Doritorii de a ocup'a acestu oficiu, vor ave a se adresa cu recursele sale bine instruate la subscrisulu comitetu in *Lugasiu de josu*. 11 noembre 1869 n.

(1—3)

Comitetulu Parochialu.

Concursu.

Pe statiunea docentala din *Calacea*, indiestrata cu emolumintele anualu; 126 fl., in bani, 2 jugere de aratura, 60 chible de grau, 100 punti de clisa, 80 punti de sare, 25 punti de lumini, 4 orgii de lemne, si 8 orgii de paie, (din cari are a se incaldi si scol'a,) — si cortelu liberu cu o gradina de ¼ de jugu, — se deschide Concursu pana in 4. Septemani dela antei'a publicatiune in Albina, pana candu deci toti cei ce dorescu a reflect'a la acestu postu, se-si tramita recursurile indiestrate cu documintele prescrite, catra districtualulu dnu *Protopresbiteru* alu *Timisiorai*.

(3—3)

Comitetulu parochialu.